

Extreem link(s)? Een verkennend onderzoek naar linksgeoriënteerde initiatieven in Nederland (2010). L.P. van der Varst, M. Zannoni, A. Bouabid, T. van Ham en A. van Wijk (COT, Den Haag / Bureau Beke, Arnhem). Verkenningen 52

Onderzoeksvragen

1. Welke linksgeoriënteerde initiatieven zijn er in Nederland en wat zijn hun kenmerken en achtergronden?
2. Welke typen linksgeoriënteerde initiatieven kunnen worden onderscheiden en in hoeverre vormen zij een veiligheidsrisico (openbare orde en strafbare feiten)?

Methoden van onderzoek

- literatuurstudie
- documentenanalyse
- interviews

Samenvatting

In deze verkenning is gekeken welke linksgeoriënteerde initiatieven er zijn in Nederland en wat hun kenmerken en achtergronden zijn. Onder initiatieven wordt verstaan: acties, aankondigingen, websites, individuen, groepen, netwerken en andere organisaties die een of meerdere doelen nastreven. Om een beeld te verkrijgen van hedendaagse, linksgeoriënteerde initiatieven is gebruik gemaakt van het zogeheten Vrij Media Centrum Nederland (VMCN), ofwel de website www.indymedia.nl en zijn er gesprekken gevoerd. In de periode januari 2008 tot augustus 2009 zijn ruim tweehonderd initiatieven geanalyseerd. Op deze manier wordt het zeer gemêleerde gezelschap van hedendaagse linksgeoriënteerde initiatieven beter in kaart gebracht.

De onderzoekers concluderen dat er sprake is van een breed, veelzijdig en uitermate gevarieerd landschap van initiatieven. Die initiatieven zijn zeker niet allemaal extreme link(s). De aanzienlijke heterogeniteit van initiatieven maakt echter een nuchtere inschatting van veiligheidsrisico's verbonden aan initiatieven, lastig. Daarom geven de onderzoekers een aanzet tot een typologie van initiatieven. Zij onderscheiden drie typen: overtuigers, afdwingers en geweldplegers. Deze typen worden gerelateerd aan veiligheidsrisico's, zoals openbare-ordeverstoringen, bedreigingen van personen en geweldgebruik. Fysiek geweld tegen mensen wordt niet of nauwelijks als middel toegepast. Een uitzondering vormen de confrontaties tussen antifascisten en hun nationalistische en extreemrechtse tegenhangers. Wel worden mensen thuis bezocht, wordt privé-informatie publiek gemaakt of wordt een oproep tot actie gedaan aan een ieder die zich 'het onrecht' aantrekt. Dit kan bedreigend overkomen op potentiële slachtoffers. Geweld of de dreiging met geweld wordt instrumenteel, heel doelgericht, ingezet binnen actiecampagnes. De onderzoekers zijn geen initiatieven tegengekomen die geweld om het geweld gebruiken. Een mogelijke verklaring is dat – waarschijnlijk bewust – geopereerd wordt op de grenzen van de wet, waardoor voornamelijk relatief lichte overtredingen worden begaan. De onderzoekers besluiten de verkenning met aanbevelingen voor nader onderzoek.